

Liber

est inter contrahentes q̄ p̄pter nouatōem
p̄riōis obligatōis hoc fiat aliōq̄ si h̄ ex
p̄esse non fuerit actū nō intelligitur fieri
nouatio interuētū noue persone. sed acce
dit seōa obligatio p̄ime et manet utraq̄
obligatio. Hoc ampli⁹ r̄c. J̄avidistis tres
mōs p̄ncipales tollēde obligatōis quarto
etiā mō obligationes que consensu nascū
tur contrario cōsensu tollūtur. veluti si cō
uenerit inter me et ticiū vt fundū tuscula
nā habeā emptū p̄o. c. deinde nondū p̄
cio soluto in fūdo tradito placuerit inter
nos q̄ ab emptione et p̄dictione disceda
tur inuicē liberamur. et sic per cōtrariū cō
sensum tollitur obligatio cōsensu p̄tracta
idem etiam intelligas in oibus alijs p̄tra
ctibus ex consensu descēdentib⁹. h̄ dicit

**Incipit liber quartus institutionum
De obligatōibus que ex delicto nascun
tur. Rubrica.**

Superiore libro expositū ē r̄c.
Non est hic opus aliq̄ p̄tinua
tione. In tertio em̄ inuenit p̄ti
nuatio in effectu talis. Sup̄ di
ctum est quid est obligatio. et q̄ oēs obli
gatōes aut sunt ex p̄tractu aut ex q̄si p̄tra
ctu aut ex maleficio vel q̄si ut dictū est. s̄.
s̄ obli. s̄. sequēs diuisio. Cū igit̄ in sup̄io
ribus satis dictū est de obli. q̄ ex p̄tractu
vel q̄si p̄tractu nascunt̄. Nūc tractādum
est de obliga. que ex maleficio vel q̄si de
scēdūt. Scire tñ dētis q̄ obligatōes que
nascūtur ex cōtractu quadruplici ḡne re
perit̄tur. vel in quattuor ḡna diuidūt̄. ob
liga. tñ que nascūt̄ ex maleficio in vno ge
nere reperit̄t̄. s̄. em̄ nascūt̄ur re ip̄a. i. ab
ip̄o d̄licto p̄petrato veluti ex furto aut dā
no aut iniuria. hoc dicit. Sed sup̄. s̄. isto
dubitari p̄t sup̄ id q̄ d̄c̄ q̄ obligatōes
ex p̄tractu in quattuor generib⁹ diuidunt̄.
Obligatōes tñ q̄ ex maleficio nascūt̄. s̄nt
vnius generis. Et q̄ sicut obligatōes q̄
ex p̄tractu nascūt̄ur aliq̄si re. aliq̄si verbis

aliquando literis. aliquando ex consensu
nascūt̄. et sic obligatōes que ex maleficio
oriūt̄ur aliq̄si sunt re vt patet in furto. A
liq̄si verbis vt p̄ in cōtumelia. Aliq̄si l̄is
ut p̄ in libello famoso ad infamiā alicui⁹
cōposito. Quid est ergo q̄ dicit oblig. ex
maleficio eē vnius generis magis q̄ ob
ligatōes ex cōtractu. si dicas q̄ omēs na
scant̄ ex re ip̄a. i. ex maleficio ip̄o. Si simi
liter et ex alia pte oēs obligatōes ex p̄tra
ctu nascūt̄. ad h̄ dicas q̄ ex vno fonte na
scunt̄ obli. ex maleficio. idq̄ oēs sunt eius
dem generis. vñ licz oēs sint odiose et stri
cti iuris diuersaz habeāt penā. Secus tñ
est in obligationibus q̄ nascūt̄ ex cōtractu
quia diuersam forcit̄ naturā. s̄m diuersi
tatē cōtract⁹ qualitātē. Quedā. n. sunt ob
liga. bone fidei. quedā stricti iuris. Item
obliga. q̄ sūt̄ ex maleficio. statim obligant
maleficio cōmissio. sic aut̄ nō est in obliga.
que nascunt̄ ex cōtractu. s̄ dicit̄ aliquis.
Nonne actio iniurie dissimulatōe obote
tur. quare ergo ip̄o maleficio non videt̄
malefactor obligatus. R̄idet imo d̄eres
cōtrariū cōcludere. si em̄ abolet̄ dissiml̄a
tione. ergo nata fuit. Furtū r̄c. Quēsiut̄ a
legislatore quid eēt furtū. et quid rapina
r̄c. Et ip̄e p̄ ponit̄ dissimulatōē s̄ furto. d.
q̄ furtū ē cōtractatio rei aliene inuito do
mino. et exponit̄ h̄ nomē rei. d. siue ipsius
rei. i. p̄prietatis siue possessōis. et istō fur
tum cōiter fuit p̄hibitū a lege diuina. s̄. p̄
preceptū istud. nō furtū facies. hoc dicit̄
Abanifestus fur r̄c. Sup̄ dictū est q̄ fur
torum duo sunt ḡna. Nam aliud est fur
tum manifestū et aliud nō manifestū. Et
d̄ne qd̄ est fur manifest⁹. s̄. in greco quez
greci vocāt sicut volūt̄. i. ille q̄ dephendi
tur in ip̄o furto et nō solū ille q̄ in furto s̄
prehendit̄ s̄ fur manifestus. s̄ ille qui in
eo loco vbi fecit furtū dephendit̄ dicitur
fur manifest⁹. et ponit̄ de hoc duo exem
pla in l̄is. Alterius scire d̄es q̄ si extra lo
cum quo furtū fecerit visus fuerit cū re fur
tina vel dephensus in quocūq̄ loco pu